

איכות החלב ההיגיינית וחליבה באמצעות מערכות חליבה רובוטיות (מח"ר)

המביא לבית דפוס יגאל ווישנסקי – מעבדת קיסריה, המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב

לפי הצורך.

2. **שגרת חליבה היגיינית** – לפי הוראות של השוק המשותף חובה להוציא זליפים לפני החיטוי וניקוי הפטמות. במח"ר יש שגרת שטיפה אוטומטית (ללא הוצאות זליפים), שיטה זאת יכולה לגרום להתפשטות חיידקים פתוגניים (גורמי מחלות עטין). הוראת הוצאת הזליפים באה למנוע כניסת חלב חריג למיכל: מדלקות-עטין פעילות, דם, גושים. פעולה זאת מבטיחה הפניית חלב חריג מהמיכל, וחליבת פרות חריגות על ידי מכונות נפרדות ובסוף. אין מח"ר היכולה למלא דרישת אלה, וקיימים בנושא זה חילוקי דעות בין השותפים האירופאיים; שוודיה ודנמרק מחייבות הוצאת זליפים לפני הרכבת הגביעים גם במח"ר!

3. **חלב גולמי לפי הגדרה:**

א. הוא חלב ללא תכונות אורגנולפטיות (ריח, טעם, מרקם) סוטות מן הנורמלי.
ב. החלב מקורו מפרה חופשית מכל הפרעה בריאותית נראית לעין, כולל הפרשות מוגלתיות ממערכת המין (!), דלקת מעיים, חום ושלשול, או דלקת-עטין קלינית.

ג. ללא פצעים והפרשות היכולים להשפיע על החלב. היות ומח"ר אינן מסוגלות כרגע לגלות התופעות הנ"ל, קיימת סכנה לעמידה בדרישות מחלב גולמי.

4. **טיפולם ושאריות חומרים מעכבים:** הגדרה וקביעת זמני איסור משלוח מסתמכות על תדירות קבועה של מספר החליבות ביממה ועל פסק הזמן ביניהן; לכן לא ברור איך

לנושא זה מתייחס פרופ' האמן מהמחלקה להיגיינה וטכנולוגיה של חלב בבית הספר לרפואה וטרינרית בהנובר, גרמניה ברשימה שהופיעה בבטאון הפדרציה העולמית לחלבנות (IDF) (Mastitis Newsletter - 23) והרי עיקרי הדברים.

מבוא

באירופה פועלות למעלה מ-250 רפתות מח"ר. ההערכה היא שתוך עשור יהיו בשימוש מערכות כאלה בשיעור גבוה ברפתות באירופה.

יתרונות מח"ר

1. תנאים ידידותיים יותר לפרה.
2. העמדת זמן פנוי לרשות הרפתן לצרכי ניהול, וירידת הלחץ החברתי על הרפתן (זמני חליבה נוקשים ובלתי נוחים).
- אך מאידך גיסא, לא הובהרו דיים הבעים חוקתיים והיגייניים של החליבה הרובוטית, וזאת בהתאם להנחיות החליבה המקובלות באירופה, לפי הנחיות מועצת השוק המשותף (הוראות מס' 89/362 ו-92/46).

הפטי איכות החלב

1. **נקיון המרבץ ונקיון הפרה** – על המרבץ להיות נקי, יבש וישר. הפטמות והעטין לפני החליבה וחלקים סמוכים להם (גפיים וגחון) חייבים להיות נקיים ויבשים. התנאים האלה אינם יכולים להישמר בתפקוד הנוכחי של מח"ר, משום שאין למערכות טכניקה המאפשרת גילוי פטמות ועטינים מזוהמים, ובהתאם לכך נקיטת פעולות ניקוי וחיטוי

מרבעים בחליבה ללא פסקי זמן קבועים, כלומר נושא ניטור וביעור דלקות-עטין עדיין לא ברור.

נושא חומרים מעכבים (חומרים אנטיבמיקרוביאליים) מתנהג במערכות אלה.

5. ספירת חיידקים כללית (סה"כ): לפי

הסיכומים עד עתה, אין בעיה במח"ר לשמור על רמות סח"כ סבירות באופן קבוע.

6. ניטור וביעור דלקות-עטין: ישנה בעיה במערכות הקיימות, כיצד לבצע ולקבל דוגמאות חלב לאבחון בקטרילוגי, ובנוסף אין ספרות רפרנטית לבחינת תוצאת לסת"ס מדוגמאות חלב המתקבלות

מסקנות

אין ספק ששימוש במח"ר יש לו הבטים חיוביים כלפי הפרה והרפתן. אולם, לפני הפקת תועלת מהבטים חיוביים אלה, חובה לוודא ולהבטיח את האיכות ההיגיינית של החלב, וליצור קווי הנחיה חדשים בקשר לביעור וניטור דלקות-עטין במערכות אלה.

לרפתני ישראל!

פרסומת – תאים סומטיים ותרופה הומאופתית

במשק הבקר והחלב מס' 285 אפריל 2000, פורסמה מודעה בקשר לתרופה הומאופתית בשם "סומלס". מספר רפתנים שאלו וביקשו תגובתנו על התועלת בשימוש בתרופה, ומה המלצתנו כגוף המקצועי, העוסק בנושא בריאות העטין ואיכות החלב.

1. אין אנו מתייחסים לנתונים המופיעים במודעה, הנתונים אינם עומדים בביקורת מקצועית וההתייחסות אליהם היא כאל פרסומת.

2. דרך לא מקובלת – היבואן עצמו ערך את התצפית, אסף נתונים, ושפט את התוצאות. דרך זאת אינה מקובלת בעולם ובארץ. חשוב מאד, שבהכנסת תכשיר חדש יערך ניסוי מבוקר ע"י גוף מוסדי – אובייקטיבי.

3. מה ידוע על התכשירים מסוג זה? – קבוצת המומחים במחלות עטין A2 של הפדרציה הבינלאומית לענף החלב (IDF) דנה בנושא השימוש בתכשירים אלה (קבוצה זאת ריכזה את כל הנושא הטיפולי בדלקות עטין) ותוצאות הניסויים המבוקרים שנערכו עד כה הראו שאין כל הבדל בעל משמעות סטטיסטית בין הפרות המטופלות לפרות ביקורת. ההמלצה היא שעד שלא הוכח אחרת, אין להמליץ על שימוש בתכשירים אלה.

4. מה המצב בארץ? – השימוש בתכשירים הומאופתיים ברפואת בני אדם מגבילה אותם מפני שימושם במקום תכשיר רפואי או מפני התוויות או טענות רפואיות. נושא זה יוסדר בקרוב גם בתחום הווטרינריה.

5. מחלות עטין – מחלות ייצור רב-גורמיות – הידע המקצועי שלנו קובע, שרק מדיניות טיפול ומניעה בגורמים הרבים הקשורים למחלה מביא לפתרון טוב ולזמן ארוך, ולא "תרופת פלאים" מכל סוג שהוא!! הוכחות להצלחת מדיניות זאת נמצאות ברפתות רבות בארץ ובעולם שהגיעו להשגים טובים.

6. המלצותינו – אין אנו ממליצים לציבור הרפתנים שימוש בתכשיר שלגביו אין הוכחה מדעית מבוקרת.

בברכה

ד"ר ארתור שרן – מעבדה רפרנטית ארצית למחלות עטין, המכון הווטרינרי בית דגן.
ד"ר יגאל וישינסקי – מנהל מעבדת קיסריה, המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב.
ד"ר שמוליק פרידמן – רכז מקצועי, המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב.
ד"ר עדין שוימר – מנהל מעבדת מסמיה, המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב.